

**ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра модерної історії України та зарубіжних країн**

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан факультету історії та
міжнародних відносин

Віталій АНДРЕЙКО

» 06 2025 року

**РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ІСТОРІЯ ТА КУЛЬТУРА УКРАЇНИ НОВІТНЬОГО ЧАСУ**

Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Галузь знань: А Освіта
Спеціальність: А4 Середня освіта
Предметна спеціальність: А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)
Освітня програма: Історія
Статус дисципліни: обов'язкова
Мова навчання: українська

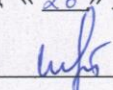
Ужгород – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «Історія та культура України новітнього часу» для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань А Освіта спеціальності А4 Середня освіта предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта), освітньої програми Історія.

Розробник: Жулканич Н.М. – професор кафедри модерної історії України та зарубіжних країн, факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ».

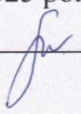
Робочу програму розглянуто та затверджено на засіданні кафедри модерної історії України та зарубіжних країн

протокол № 17 від « 26 » червня 2025 року

Завідувач кафедри доц. Ігор Шніцер

Схвалено науково-методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин

протокол № 7 від «24» червня 2025 року

Голова науково-методичної комісії доц. Світлана МИШКО

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Найменування показників	Розподіл годин за навчальним планом	
	Денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів: 5	Рік підготовки:	Рік підготовки:
Загальна кількість годин: 150 Всього аудиторних – 5,3	4	4
Кількість модулів: 2	Семестр:	Семестр:
	7-й	7-й
	Лекції:	
	32	10
	Практичні (семінарські):	
	42	12
Вид підсумкового контролю: семестровий	Лабораторні:	
Форма підсумкового контролю: екзамен	Самостійна робота:	
	76	128

2. МЕТА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою вивчення навчальної дисципліни «Історія та культура України новітнього часу» є ознайомлення студентів з основами віхами історії України періоду 1917-1991 рр.

Завдання навчальної дисципліни:

- ознайомити з основними подіями, явищами, культурними процесами в історії України від 1917 до 1991 рр.;
- розкрити основні особливості історії України, її специфіку, роль і місце у всесвітньо-історичному процесі,
- з'ясувати роль і місце в історії України її різних регіонів, окремих історичних постатей,
- дати аналіз сутності і спрямованості історичних процесів на теренах України, навчити студентів самостійно аналізувати їх, привити їм хист до аналітичних студій.

Навчальна дисципліна «Історія та культура України новітнього часу» відіграє провідну роль у процесі формування високої історичної свідомості, людської особистості, інтелекту та політичної культури студентів. Особливо актуальною є вона в час розбудови незалежної України, коли перед освітою стоїть завдання збудити й активізувати історичну пам'ять кожного громадянина нашої держави, а перш за все студентів істориків – майбутніх викладачів і пропагандистів рідної минувшини.

Дана навчальна дисципліна є однією із визначних компонентів загальної підготовки історика. Він передбачає опанування певного інструментарію історичної науки, вивчення історичного минулого України, проблем етногенезу української нації та інших національностей України, закономірностей політичних і соціально-економічних процесів.

«Історія та культура України новітнього часу» з позицій історизму, об'єктивно, на основі здобутків сучасної історичної науки допомагає студентам досягнути суті явищ і процесів, що відбувалися в українській історії невіддільно від розвитку світової цивілізації.

В ході вивчення дисципліни формується історичне мислення і національна свідомість, громадянська позиція, почуття гордості за рідну минувшину. У сучасних умовах зростає роль дисципліни як інструменту пізнання історичних процесів, гуманістичних засад виховання патріотизму й формування світогляду, активізації громадянської діяльності студентів.

Відповідно до **освітньої програми «Історія»**, вивчення навчальної дисципліни **«Історія та культура України новітнього часу»** сприяє формуванню у здобувачів вищої освіти таких **компетентностей**:

Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу, до застосування знань у практичних ситуаціях. **(ЗК - 01).**

Знання й розуміння предметної області та професійної діяльності. **(ЗК - 02).**

Здатність перенесення системи наукових знань у професійну діяльність та в площину навчального предмету. **(ФК - 1)**

Здатність формувати і розвивати в учнів ключові та предметні компетентності засобами навчального предмету та інтегрованого навчання; формувати в них ціннісне ставлення, розвивати критичне мислення. **(ФК-4)**

Знання сучасних досліджень в галузі історії та громадянської освіти. **(ПК-2)**

Здатність розуміти загальні та специфічні риси історичного розвитку різних регіонів України, Європи та світу, фактори, що зумовлюють різноманіття культур та національних спільнот. **(ПК – 05)**

Знання нових підходів до шкільної історичної та громадянської освіти в умовах багатокультурного суспільства та процесу євроінтеграції. **(ПК – 09)**

3. ПЕРЕДУМОВИ ДЛЯ ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Передумовами вивчення навчальної дисципліни **«Історія та культура України новітнього часу» (ОК - 30)** є опанування таких навчальних дисциплін освітньої програми Історія:

ОК 03 Археологія

ОК 11 Давні цивілізації на території України

ОК 16 Історія та культура середньовічної Європи

ОК 20 Історія середньовічної України

ОК 22 Історія України ранньомодерного та нового часу

ОК 24 Історія культури України (від найдавніших часів до початку XX ст.)

ОК 27 Основи шкільного краєзнавства

4. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Відповідно до **освітньої програми «Історія» спеціальності А4 Середня освіта предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта)**, вивчення навчальної дисципліни повинно забезпечити досягнення здобувачами вищої освіти таких програмних результатів навчання (ПР):

Програмні результати навчання	Шифр ПР
Демонструє знання історичної науки та громадянської освіти, оперує базовими категоріями та поняттями предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) та імплементує здобуті знання у навчальну і практичну діяльність.	ПР 7
Орієнтується в історичному часі, застосовуючи періодизацію, вміє характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперує фаховою термінологією.	ПР 14
Використовує краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів; розуміє й популяризує історико-культурну спадщину України та світу.	ПР 16
Працює з джерелами інформації, інтегрує їх у зміст навчання історії, представляє та обговорює відображені в них факти, явища, події, визначає	ПР 17

власну позицію щодо суперечливих питань.	
Знає зміст шкільних курсів історії та громадянської освіти, проектує і здійснює навчально-виховний процес, обирає оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання, уміє оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.	ПР 18

Очікувані результати навчання, які повинні бути досягнуті здобувачами освіти після опанування навчальної дисципліни «Історія та культура України новітнього часу»:

Очікувані результати навчання з дисципліни	Шифр ПР
Набуття знань з історичної науки та громадянської освіти, оперування базовими категоріями та поняттями предметної спеціальності А4.03 Середня освіта (Історія та громадянська освіта) та імплементації здобутих знань у навчальну і практичну діяльність.	ПР 7
Вміння орієнтуватися в історичному часі, застосовуючи періодизацію, вміння характеризувати суспільні явища в розвитку, вільно оперувати фаховою термінологією.	ПР 14
Здатність використовувати краєзнавчу складову курсу історії для активізації пізнавальної діяльності учнів;	ПР 16
Здобуття навиків опрацювання джерела інформації, інтеграція їх у зміст навчання історії, здатність визначати власну позицію щодо суперечливих питань.	ПР 17
Знання змісту шкільних курсів історії та громадянської освіти, проектування і здійснення навчально-виховного процесу, здатність обирати оптимальні компетентісно орієнтовані методики навчання, вміння оцінювати та відслідковувати динаміку особистісного розвитку учня/учениці.	ПР 18

5. ЗАСОБИ ДІАГНОСТИКИ ТА КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання з навчальної дисципліни є: екзамен; стандартизовані тести; реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Форми контролю та критерії оцінювання результатів навчання

Форми поточного контролю: реферати, есе; презентації результатів виконаних завдань та досліджень; студентські презентації та виступи на наукових заходах.

Форма модульного контролю: стандартизовані тести.

Форма підсумкового семестрового контролю: екзамен в усній формі за екзаменаційними білетами.

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 1)

Поточне оцінювання та самостійна робота							Модульна контрольна робота	Самостійна робота	Сума
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	50	15	100
5	5	5	5	5	5	5			

Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти (модуль 2)

Поточне оцінювання та самостійна робота						Модульна контрольна робота	Самостійна робота	Сума
T 8	T 9	T 10	T 11	T 1 2	T 13	50	20	100
5	5	5	5	5	5			

Оцінювання окремих видів навчальної роботи з дисципліни

Вид діяльності здобувача вищої освіти	Модуль 1		Модуль 2	
	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)	Кількість	Максимальна кількість балів (сумарна)
Практичні (семінарські) заняття	11	35	10	30
Самостійна робота	1	15	1	20
Модульна контрольна робота	1	50	1	50
Разом		100		100

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи

При оцінюванні змістових модульних контрольних робіт з навчальної дисципліни «Історія та культура України новітнього часу» враховується обсяг і правильність виконаних завдань та оцінюються наступним чином:

- а) оцінка «відмінно» ставиться при виконанні усіх завдань на 100%;
- б) оцінка «добре» ставиться за виконання 75 % усіх завдань;
- в) оцінка «задовільно» ставиться, якщо правильно виконано більше 50% запропонованих завдань;
- г) оцінка «незадовільно» ставиться, якщо завдань виконано менше від 50 %.

Неявка на модульну контрольну роботу – 0 балів.

Ці оцінки трансформуються в рейтингові бали у такий спосіб:

“5” – 45-50 балів;

“4” – 40 балів;

“3” – 30 балів;

“2” – 20 балів.

Неявка на МКР – 0 балів.

Критерії оцінювання підсумкового семестрового контролю.

Відповідно до «Положення про порядок та методику проведення семестрових (курсівих) екзаменів і заліків в Ужгородському національному університеті», знання здобувачів оцінюється як з теоретичної, так і з практичної підготовки за такими критеріями:

оцінку «відмінно» (90-100 балів, А) заслуговує здобувач, який: - всебічно і глибоко володіє навчально-програмовим матеріалом; - вміє самостійно виконувати завдання, передбачені програмою, використовує набуті знання і вміння у нестандартних ситуаціях; - засвоїв основну і ознайомлений з додатковою літературою, яка рекомендована програмою; - засвоїв взаємозв'язок основних понять дисципліни та усвідомлює їх значення для професії, яку він набуває; - вільно висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища і факти, виявляючи особистісну позицію; - самостійно визначає окремі цілі власної навчальної діяльності, виявив

творчі здібності і використовує їх при вивченні навчально-програмового матеріалу, проявив нахил до наукової роботи;

оцінку «добре» (82-89 балів, В) заслуговує здобувач, який: - повністю опанував і вільно (самостійно) володіє навчально-програмовим матеріалом, в тому числі застосовує його на практиці, має системні знання в достатньому обсязі відповідно до навчально-програмового матеріалу, аргументовано використовує їх у різних ситуаціях; - має здатність до самостійного пошуку інформації, а також до аналізу, постановки і розв'язування проблем професійного спрямування; - під час відповіді допустив деякі неточності, які самостійно виправив, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу;

оцінку «добре» (74-81 бал, С) заслуговує здобувач, який: - в цілому навчальну програму засвоїв, але відповідає на екзамені з певною кількістю помилок; - вміє порівнювати, узагальнювати, систематизувати інформацію під керівництвом викладача, в цілому самостійно застосовувати на практиці, контролювати власну діяльність; - опанував навчально-програмовий матеріал, успішно виконав завдання, передбачені програмою, засвоїв основну літературу, яка рекомендована програмою;

оцінку «задовільно» (64-73 бали, D) заслуговує здобувач, який: 8 - знає основний навчально-програмовий матеріал в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії; - виконує завдання непогано, але зі значною кількістю помилок; - ознайомлений з основною літературою, яка рекомендована програмою; - допускає на заняттях чи екзамені помилки при виконанні завдань, але під керівництвом викладача знаходить шляхи їх усунення;

оцінку «задовільно» (60-63 бали, E) – заслуговує здобувач, який: - володіє основним навчально-програмовим матеріалом в обсязі, необхідному для подальшого навчання і використання його у майбутній професії, а виконання завдань задовольняє мінімальні критерії. Знання мають репродуктивний характер;

оцінка «незадовільно» (35-59 балів, FX) – виставляється здобувачу, який: виявив суттєві прогалини в знаннях основного програмового матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань;

оцінка «незадовільно» (0-35 балів, F) – виставляється здобувачу, який: - володіє навчальним матеріалом тільки на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів або не володіє зовсім; - допускає грубі помилки при виконанні завдань, передбачених програмою; - не може продовжувати навчання і не готовий до професійної діяльності після закінчення університету без повторного вивчення даної дисципліни.

При виставленні оцінки враховуються результати навчальної роботи здобувача протягом семестру.

Таблиця відповідності оцінок за різними шкалами

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЕКТС	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90-100	A	відмінно
82-89	B	добре
74-81	C	
64-73	D	
60-63	E	задовільно
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

6. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

6.1. Зміст навчальної дисципліни

МОДУЛЬ І.

Тема 1. ВСТУП ДО НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ. УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВНІСТЬ В 1917-1918 роках

1. **Періодизація новітньої історії України. Вітчизняна й зарубіжна історіографія. Характеристика джерел з новітньої історії України.**
2. **Місце новітньої історії та культури України у шкільному курсі історії.**
3. **Утворення Української Центральної Ради**
4. **Проголошення УНР**
5. **Брестський мир. Німецько-австрійська окупація.**

Обсяг і завдання навчальної дисципліни. Об'єкт і предмет новітньої історії України. Геополітична цілісність України, роль різних регіонів в її історії. Місце Закарпаття в історії України. Основні категорії і поняття з новітньої історії України. Видатні дослідники. Характеристика різних підручників, посібників, енциклопедично-довідкових видань, Інтернет-джерел. Карти й атласи з новітньої історії України, особливості роботи з ними. Місце новітньої історії та культури України у шкільному курсі історії. Зміст, характер та рівень викладання історії та культури України новітнього часу в загальноосвітній школі.

Початок Української революції. Політичні партії в підросійській Україні. Утворення Центральної Ради. Початок українізації армії.

Український національний Конгрес. I і II Універсали Центральної Ради. Зміни у політичних настроях, економічному та соціальному становищі населення. Загострення конфлікту Центральної Ради з Тимчасовим урядом Росії.

III Універсал. Проголошення УНР. Всеукраїнський з'їзд Рад. Боротьба більшовиків із УЦР. IV Універсал. Руйнація звичайного повсякденного способу життя і настрої населення в умовах загострення політичного протистояння.

Мирний договір у Брест-Литовську. Вступ військ Німеччини та Австро-Угорщини на територію УНР.

Тема 2. ГЕТЬМАНАТ «УКРАЇНСЬКА ДЕРЖАВА»

1. **Становлення гетьманату «Українська держава»**
2. **Внутрішня політика гетьмана П.Скоропадського**
3. **Напрями зовнішньої політики гетьмана П.Скоропадського**
4. **Причини падіння гетьманського уряду П.Скоропадського**

Гетьманський переворот. П. Скоропадський. Внутрішня та зовнішня політика Української Держави і ставлення до неї в суспільстві. Анулювання Брестського миру і наступ військ РСФРР на територію УНР.

Тема 3. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКА НАРОДНА РЕСПУБЛІКА. ГУЦУЛЬСЬКА РЕСПУБЛІКА (1918-1919 рр.)

1. **Утворення ЗУНР.**
2. **Політика ЗУНР.**
3. **Акт злуки УНР та ЗУНР.**
4. **Українсько-польська війна. Падіння ЗУНР.**
5. **Передумови проголошення та правовий статус Гуцульської республіки**

Проголошення ЗУНР. Є. Петрушевич. Створення УГА. Злука УНР і ЗУНР. Українсько-польська війна. Падіння ЗУНР. Анексія Північної Буковини, Бессарабії Румунією. Причини падіння ЗУНР. Особливості політизації українців Угорської Русі наприкінці 1918 – у першій половині 1919 рр. Проголошення Гуцульської республіки.

Тема 4. УСРР і СТВОРЕННЯ ССРР. УСРР В УМОВАХ «НОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ ПОЛІТИКИ»

- 1. Підготовка Союзного договору. Створення ССРР.**
- 2. Статус УСРР у складі Радянського Союзу.**
- 3. Передумови запровадження та суть нової економічної політики**
- 4. Результати та причини згорання нової економічної політики**

Внутрішнє і міжнародне становище. Державний статус УСРР в 1921-1922 рр. «Договірна федерація» як форма існування формально незалежних радянських республік. Дискусія у партійних колах щодо принципів об'єднання. Утворення СРСР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу.

Становище УСРР після громадянської війни. Причини впровадження «НЕП». Сутність «нової економічної політики». Соціально-економічні перетворення в УСРР на основі НЕП. Особливості її впровадження в Україні. Наслідки та причини згорання.

Тема 5. КОЛЕКТИВІЗАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА В УКРАЇНСЬКІЙ СРР (УРСР)

- 1. Передумови здійснення колективізації**
- 2. Причини колективізації сільського господарства**
- 3. Наслідки суцільної колективізації**

Хлібозаготівельні кризи 1927-1929 рр. Перехід до суцільної колективізації. Розкуркулення. Доля приватних сільських господарів та їхніх господарств. Зміни у житті, побуті й психології селян. Наслідки колективізації для населення та для розвитку сільського господарства.

Тема 6. ГРОМАДСЬКО-ПОЛІТИЧНЕ ЖИТТЯ В УСРР (УРСР) в 1920-30-і роки

- 1. Утвердження сталінського тоталітарного режиму в УСРР**
- 2. Масові репресії.**
- 3. Наслідки репресій**
- 4. Політика «коренізації»**

Зміни в соціальному складі населення. Формування партійно-бюрократичної номенклатури. Масові репресії. «Великий терор». Пропагандистський ідеал радянської людини. Зміни у масовій психології та свідомості населення.

Українізація (коренізація). Ставлення влади та населення до українізації. Досягнення українізації. Становище у галузі освіти.

Тема 7. ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКІ ЗЕМЛІ В МІЖВОЄННИЙ ПЕРІОД

- 1. Українські землі у складі Польщі**
- 2. Українські землі під владою Румунії**

Правовий статус Східної Галичини та українських північно-західних земель у складі Польщі. Осадництво. Промисловість і сільське господарство. Українська кооперація. Економічне і соціальне становище населення.

Політична ситуація. «Пацифікація». Розгортання українського націоналістичного руху. Утворення Української військової організації та Організації українських націоналістів. Прояви культурного життя.

Українські землі у складі Румунії. Економічне і соціальне становище українського населення. Діяльність українських політичних партій і рухів. Культурне життя.

Тема 8. УРСР НАПЕРЕДОДНІ ТА НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ ДРУГОЇ СВІТОВОЇ ВІЙНИ

- 1. Початок Другої світової війни.**
- 2. Радянський режим на західноукраїнських землях.**

Українські території в геополітичних планах СРСР і Німеччини. Спроби створення системи колективної безпеки. Радянсько-німецькі договори 1939 р.

Початок Другої світової війни. Вступ Червоної армії на територію Західної України. Радянізація західних областей України.

Тема 9. ВОЄННІ ДІЇ НА УКРАЇНСЬКИХ ЗЕМЛЯХ НА ПОЧАТКОВОМУ ЕТАПІ НІМЕЦЬКО-РАДЯНСЬКОЇ ВІЙНИ

- 1. Початок німецько-радянської війни.**
- 2. Причин стратегічних поразок радянських військ на початковому етапі війни**
- 3. Бойові дії 1941 – 1942 рр.**

Плани Й.Сталіна щодо війни на чужій території. Підготовка фашистської Німеччини до нападу на Радянський Союз. Початок воєнних дій на території УРСР. Відступ Червоної армії. Причини поразок радянських військ на початковому етапі війни. Мобілізаційні заходи та евакуація. Оборонні бої літа-осені 1941 р.

Течії в українському антифашистському русі Опору: радянський рух Опору (партизани та підпільники) та національно-визвольний рух Опору на чолі з ОУН. Партизанська боротьба на окупованій території.

Розстріли мирного населення в Бабиному Яру. Корюківська трагедія.

Тема 10. ДІЯЛЬНІСТЬ ОУН-УПА в роки Другої світової війни

- 1. Створення та розкол Організації українських націоналістів**
- 2. Українська повстанська армія**
- 3. Напрями діяльності ОУН-УПА в роки війни**

Розкол ОУН. Проголошення Акту відновлення «української держави на материнських українських землях» 30 червня 1941 р. Похідні групи.

Діяльність Організації українських націоналістів та Української повстанської армії. Створення Української головної визвольної ради. Колківська та Антонівецька повстанські республіки. Причини поразки УПА.

Тема 11. СУСПІЛЬНО-ПОЛІТИЧНЕ ТА ГОСПОДАРСЬКЕ ЖИТТЯ у 1953-1964 рр.

- 1. Десталінізація та УРСР.**
- 2. Особливості економічної політики.**
- 3. Зміни у соціальній сфері.**
- 4. Суспільно-політичне життя та культура.**

Поняття “десталінізації”. Причини та складові десталінізації. Розширення прав УРСР в економічній фінансовій, юридичній сферах. XX з'їзд КПРС. Ліквідація ГУЛАГ. Кінець колективного керівництва. Децентралізація управління промисловістю. Надпрограми у сільському

господарстві. Успіх космічної програми. Політична відлига як передумова нової хвилі українізації. “Шістдесятництво” в УРСР. Економічна криза, згорання реформ (з 1962 р.) і повернення на шлях неосталінізму.

Тема 12. ЗМІСТ ТА РІВЕНЬ ВИКЛАДАННЯ ІСТОРІЇ ТА КУЛЬТУРИ УКРАЇНИ НОВІТНЬОГО ЧАСУ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІЙ ШКОЛІ

1. Роль і значення шкільного курсу історії для збереження колективної пам'яті народу.
2. Аналіз матеріалу з новітньої історії України у шкільних підручниках.

Проблема відповідності змісту шкільних підручників історії викликам часу. Зміна поглядів на сутність, періодизацію, добір сюжетики фактологічного матеріалу та інтерпретацію подій історії України означеного періоду в підручниках для 10-11 класу середньої школи (Ф.Турченка, С.Кульчицького, Ю.Шаповала та ін.). Еволюція поглядів на історію української та радянської державності в сучасних шкільних підручниках. Навчально-методичний комплекс вивчення даного періоду історії.

6.2. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: денна					
	Усього	у тому числі				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуаль на робота	Самостійна робота
7-й семестр						
1. Вступ до навчальної дисципліни. Українська державність у 1917-1918 роках	4	4				
2. Гетьманат “Українська держава”	2	2				
3. УНР в грудні 1918 – квітні 1919 рр.	9		4			5
4. Західноукраїнська Народна Республіка. Гуцульська республіка (1918-1919 рр.)	6	2				4
5. Голод 1921-23 рр.в українському селі: причини та наслідки	6		2			4
6. УСРР та створення ССРР. УСРР в умовах НЕП	4	2				2
7. Проведення політики індустріалізації в УСРР (УРСР)	6		2			4
8. Колективізація сільського господарства в Українській СРР (УРСР)	6	2				4
9. Розвиток української освіти, науки та культури в 1920-30-ті рр.	4		4			
10. Громадсько-політичне життя в УСРР (УРСР) в 1920-30-і рр.	8	4				4
11. Голод 1932-33 рр.в українському	2		2			

селі: причини та наслідки						
12. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період	10	2	2			4
13. Карпатська Україна	6		2			4
14. УРСР напередодні та на початковому етапі Другої світової війни	8	4				4
15. Воєнні дії на українських землях на початковому етапі німецько-радянської війни	8	4				4
16. Окупаційний режим на території УРСР (1941-1944 рр.)	12		4			8
17. Діяльність ОУН-УПА в роки Другої світової війни	5	2				3
18. Визволення території УРСР від окупантів (1943-1944 рр.)	4		4			
19. Повоєнна відбудова народного господарства УРСР (друга половина 1940-х – початок 1950-х рр.)	4		4			
20. Суспільно-політичне та господарське життя в 1953-1964 рр.	6	2				4
21. УРСР в період загострення кризи тоталітаризму (середина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)	11		4			7
22. Дисидентські рухи в УРСР (1960–1980)	10		4			6
23. Зміст та рівень викладання історії та культури України новітнього часу в загальноосвітній школі	2	2				
24. Розпад СРСР і проголошення незалежності України	9		4			5
Разом	150	32	42			76

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	Форма навчання: заочна					
	Усього	у тому числі:				
		лекції	Практичні (семінарські)	лабораторні	Індивідуальна робота	Самостійна робота
7-й семестр						
1.Вступ до навчальної дисципліни. Національно-визвольні змагання	2	2				23
2. Становлення радянської влади на Україні. УСРР та створення ССРР. НЕП. Проведення політики	2	2	2			21

індустріалізації, колективізація с/г в УСРР. Розвиток української освіти, науки та культури в 1920-30-ті рр.						
3. Західноукраїнські землі у міжвоєнний період. Карпатська Україна	10	2	2			21
4. УРСР напередодні та на початковому етапі Другої світової війни. Окупаційний режим на території УРСР (1941-1944 рр.) Діяльність ОУН-УПА в роки Другої світової війни. Визволення території УРСР від окупантів (1943-1944 рр.). Повоєнна відбудова н/г.	8	2	2			21
5. Суспільно-політичне та господарське життя в 1953-1964 рр. УРСР в період загострення кризи тоталітаризму (середина 1960-х – перша половина 1980-х рр.). Дисидентські рухи в УРСР (1960–1980)	6	2	2			21
6. Розпад СРСР і проголошення незалежності України. Зміст та рівень викладання історії та культури України новітнього часу в загальноосвітній школі.		2	2			21
Разом	150	10	12			128

6.3. ТЕМАТИКА СЕМІНАРСЬКИХ (ПРАКТИЧНИХ) ЗАНЯТЬ

Тема 1. Україна в грудні 1918 – квітні 1919 рр.

1. Формування та діяльність політичної опозиції.
2. Створення Директорії, її внутрішня та зовнішня політика.
3. Причини падіння Директорії.

Тема 2. Голод 1921-1923 рр. в українському селі: причини та наслідки

1. Причини голоду 1921-1923 рр.
2. Регіональні особливості голоду 1921 – 1923 років
3. Масштаби та наслідки голоду. Допомога міжнародних організацій у подоланні наслідків голоду 1921-23 рр.

Тема 3. Проведення політики індустріалізації в УСРР (УРСР)

1. Передумови індустріалізації
2. Сутність та засоби здійснення індустріалізації
3. Недоліки та наслідки індустріалізації

Тема 4. Розвиток української науки та культури в 1920-30-ті рр.

1. Наукові досягнення українських вчених.
2. Ліквідація неписьменності серед дорослих. Діяльність шкіл лікнепу, спеціальних курсів та гуртків ліквідації неписьменності.
3. Державно-церковні взаємовідносини в Радянському Союзі та в УСРР зокрема

**Тема 5. Голод 1932-1933 рр. в українському селі:
причини та наслідки**

1. Голодомор 1932-1933 рр. в УСРР: причини.
2. Регіональні особливості голоду 1932 – 1933 років
3. Масштаби та наслідки Голодомору.

Тема 6. Західноукраїнські землі ув міжвоєнний період

1. Становище Підкарпатської Русі у складі Чехословаччини. Економічне, соціальне та культурне життя.
2. Течії у громадсько-політичному житті : русофільство, русинство, українофільство.

Тема 7. Карпатська Україна

1. Передумови проголошення автономії Підкарпатської Русі.
2. Проголошення Карпатської України.
3. Причини падіння Карпатської України

Тема 8. Окупаційний режим на території УРСР (1941-1944 рр.)

1. Встановлення окупаційного режиму.
2. Партизанська боротьба
3. Бабин Яр. Корюківська трагедія.

Тема 9. Визволення території УРСР від окупантів (1943 – 1944 рр.)

1. Початок вигнання гітлерівських військ з території УРСР. Продовження наступу радянської армії на Лівобережній Україні.
2. Мобілізаційні заходи 1942 – 1943 рр.
3. Звільнення Правобережної України. Завершення звільнення території УРСР від окупантів.
4. Завершення Другої світової війни. Наслідки війни для УРСР.

**Тема 10. Повоєнна відбудова в УРСР
(друга половина 1940-х – початок 1950-х рр.)**

1. Відновлення народногосподарського комплексу республіки.
2. Особливості повоєнного розвитку західноукраїнських земель.
3. Підсумки відбудовування та розвитку народного господарства УРСР в 1945 – 1953 рр. Відмінності у відбудовчих процесах в країнах Заходу й СРСР загалом, та УРСР зокрема.

Тема 11. Дисидентський рух в УРСР (1960–1980)

1. Зародження дисидентського руху в УРСР за умов хрущовської «відлиги».
2. Формування й еволюція політичних концепцій українських дисидентів.
3. Діяльність українських дисидентів у 1970-х – першій половині 1980-х рр.

**Тема 12. УРСР в період загострення кризи тоталітаризму
(середина 1960-х – перша половина 1980-х рр.)**

1. Суспільно-політичне життя.
2. Соціально-економічний розвиток.
3. Економічні реформи другої половини 1960-х рр.
4. Оновні напрями зовнішньої політики СРСР.

Тема 13. Розпад СРСР і відродження незалежності України

1. Курс на "перебудову" та УРСР.
2. Розгортання національного руху.
3. Суверенізація УРСР та проголошення незалежності України.

6.4. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	К-ть годин денна ф. навч.	К-ть годин заочн. ф. навч.
1	Національно-визвольні змагання	6	10
2	Становлення радянської влади на Україні	6	10
3	Гуцульська республіка	4	8
4	Здійснення колективізації в українському (західноукраїнському) селі	4	8
5	Становлення тоталітарного режиму (30-і рр.)	6	10
6	Карпатська Україна	4	8
7	УРСР на початковому етапі Другої світової війни	8	12
8	Окупаційний режим на українських землях	6	12
9	Рух Опору на окупованих землях	6	10
10	Культура УРСР в роки німецько-радянської війни	8	10
11	“Хрущовські” реформи в сільському господарстві; їх результативність в УРСР	4	10
12	Особливості економічного розвитку УРСР в період “застою”	6	10
13	Основні напрямки та пріоритети соціальної політики в УРСР (1965-1985 рр.)	6	8
14	Катастрофа на ЧАЕС	4	10
15	Діяльність «неформальних організацій» в УРСР (1980-1990-і рр.)	6	12
16	Утворення та діяльність СНД	8	12
Разом		76	128

Самостійна робота з навчальної дисципліни **«Історія та культура України новітнього часу»** містить педагогічно-методичну складову та здійснюється за вибором студента.

Самостійна робота з курсу може бути представлена студентом у вигляді

- презентації з теми курсу за програмою шкільного курсу історії,
- написання есе на обрану тему
- підготовки конспекту уроку з теми курсу за програмою шкільного курсу історії (10-11 класи);
- виконання творчих завдань, що потребують самостійного ознайомлення не лише зі спеціальною але й додатковою літературою – монографіями, енциклопедіями, довідниками, науково-популярною літературою, періодикою (Див.: Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 – 11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf> . С. 70-81; 90-96).
- Здобувачам вищої освіти при вивченні навчальної дисципліни **«Історія та культура України новітнього часу»** також пропонується самостійна робота у вигляді навчання за програмою неформальної освіти за допомогою очних та дистанційних тренінгів, курсів, семінарів, вебінарів, майстер-класів тощо (наприклад, онлайн-курси «Академічна доброчесність в університеті» на платформі Prometheus: <https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course->

v1:Prometheus+AI101+2021 T2/home; БАУ. ONLINE: <https://vumonline.ua/course/academic-integrity-at-the-university> та інші).

Відповідно до "Положення про порядок визнання в Державному вищому навчальному закладі «Ужгородський національний університет» результатів навчання, здобутих у неформальній освіті (протокол №2 від 03.03.2020 року)" визнаються результати навчання, здобуті у неформальній освіті здобувачами усіх рівнів вищої освіти університету (<https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/54924>), тому сертифікати за пройдені курси будуть зараховані як самостійна складова модульного контролю.

6.5. ТЕМАТИКА РЕФЕРАТИВ

1. Гетьманський переворот. П. Скоропадський.
2. Утворення Директорії. Відновлення УНР
3. Проголошення ЗУНР.
4. Створення УГА.
5. Злука УНР і ЗУНР.
6. Повстанські рухи 1921-1923 р.
7. Утворення ССРР. Статус УСРР у складі Радянського Союзу.
8. Голод 1921-1923 рр. в УСРР.
9. Впровадження НЕП в УСРР.
10. Українізація (коренізація) в УСРР.
11. Форсована індустріалізація в УСРР.
12. Перехід до суцільної колективізації в УСРР.
13. Голодомор 1932-1933 рр. в УСРР - геноцид українського народу.
14. Політичні репресії 1930-х років в УРСР.
15. Політичне і економічне становище українських земель у складі міжвоєнної Польщі.
16. Українські землі у складі Румунії.
17. Становище Підкарпатської Русі у складі Чехословаччини.
18. Карпатська Україна.
19. Радянсько-німецькі договори 1939 р.
20. Радянська західних областей України.
21. Воєнні дії на території УРСР 1941-1942 рр.
22. Нацистський «новий порядок» в роки німецько-радянської війни.
23. Діяльність радянських партизан в роки німецько-радянської війни.
24. Діяльність ОУН та УПА.
25. Створення і діяльність УПА.
26. Степан Бандера: політичний портрет.
27. Визволення УРСР від німецької окупації.
28. Голод в УРСР 1946 – 1947 рр.
29. Сталінський терор та його наслідки для української культури.
30. Розвиток культури УРСР під час Другої світової війни.
31. Політичний портрет П.Шелеста.
32. Дисидентський рух 60-х – 80-х років в УРСР.
33. Українська культура радянського періоду.
34. Наука радянської України.
35. Витоки і процеси розвитку новітньої державності в Україні.
36. Поетична хвиля українського кіно.

6.6. ПИТАННЯ, ЩО ВІНОСЯТЬСЯ НА ІСПИТ з дисципліни «Історія та культура України новітнього часу»

1. Періодизація новітньої історії України.
2. Утворення Української Центральної Ради. Проголошення УНР.

3. Брестський мир 1918 р. Німецько-австрійська окупація України.
4. Становлення гетьманату «Українська держава».
5. Внутрішня та зовнішня політика гетьмана П.Скоропадського.
6. Становлення та внутрішня політика Директорії.
7. Проблеми зовнішньої політики Директорії УНР. Ставлення країн Антанти до Директорії.
8. Утворення та політика ЗУНР. Акт злуки УНР та ЗУНР.
9. Польсько - українська війна (1918-1919 рр.). Падіння ЗУНР.
10. Спроби встановлення радянської влади в Україні.
11. Союзний договір 1922 р. Статус УСРР у складі Радянського Союзу.
12. Передумови запровадження та суть нової економічної політики
13. Результати та причини згортання нової економічної політики
14. Передумови проголошення та правовий статус Гуцульської республіки
15. Передумови та причини здійснення індустріалізації в УСРР (УРСР).
16. Сутність та засоби здійснення індустріалізації в УСРР (УРСР).
17. Причини колективізації сільського господарства в УСРР (УРСР).
18. Наслідки суцільної колективізації в УРСР.
19. Причини та наслідки голоду 1921-1923 рр. в УСРР.
20. Голодомор 1932-1933 рр. в УРСР: причини та наслідки.
21. Утвердження тоталітарного режиму в УСРР (20-30-рр. XX ст.).
22. Масові репресії 1930-х рр. в УРСР та їх наслідки.
23. Українські землі у складі Польщі та Румунії у міжвоєнний період.
24. Українські землі у складі Чехословаччини у міжвоєнний період. Карпатська Україна.
25. Політика «коренізації» в радянській Україні.
26. Освіта та наука радянської України (1920-і рр.). «Розстріляне відродження».
27. Початок Другої світової війни. Радянський режим на західноукраїнських землях.
28. Початок німецько-радянської війни та УРСР.
29. Причин стратегічних поразок радянських військ на початковому етапі війни. Бойові дії 1941 – 1942 рр. на українській території.
30. Окупаційний режим на українських землях (1941-1944 рр.).
31. Партизанська боротьба в роки німецько-радянської війни.
32. Напрями діяльності ОУН-УПА в роки II Світової війни.
33. Закінчення німецько-радянської війни. Наслідки війни для УРСР.
34. Адміністративно-територіальні зміни українських земель після Другої світової війни
35. Відбудова української промисловості після завершення німецько-радянської війни.
36. Становище сільського господарства УРСР після завершення німецько-радянської війни.
37. Ідеологічний нагляд влади за інтелігенцією на Україні в 1946-1953 рр.
38. Етапи здійсненні політики “ждановщини”
39. Розвиток промисловості УРСР у 1953-1964 рр.
40. Реформування сільського господарства України у 1953-1964 рр. та його наслідки
41. Лібералізація компартійно-радянського режиму після 1953 р.
42. Початок деєсталінізації – XX з'їзд КПРС.
43. Соціальна політика та матеріальний рівень життя українського населення в 1953-1964 рр.
44. Державна політика в галузі освіти в 1953-1964 рр.
45. Діяльність «шістдесятників» в УРСР.
46. Наростання кризи в суспільно-політичному житті СРСР в 1970-х рр.
47. Оновні напрями зовнішньої політики СРСР в 1970-х рр.
48. Зміцнення особистої влади Л.Брежнєва. Діяльність В.Щербицького.
49. Умови прийняття «Конституцій розвиненого соціалізму» СРСР 1977 р. і УРСР 1978 р.
50. Прояви та основні течії дисидентського руху в УРСР.
51. Нові методи господарювання в 1964-1985 рр. Реформа Лібермана-Косигіна.
52. Розвиток сільського господарства УРСР в 1964-1985 рр. Запровадження Продовольчої програми.

53. Спроби здійснення науково-технічної революції в СРСР та в УРСР в 1964-1985 рр.
54. Теорія повсякденного спротиву Дж. Скотта
55. Основні напрямки та пріоритети соціальної політики в 1964-1985 рр.
56. Поглиблення системної кризи радянського суспільства у 1980-х рр.
57. Суть та хід «перебудови».
58. Причини та наслідки техногенної катастрофи на Чорнобильській АЕС.
59. Серпневий (1991 р.) заколот і його провал.
60. Проголошення Акта незалежності України.

7. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

З метою підвищення якості засвоєння матеріалу при проведенні занять використовуються унаочнюючі матеріали: джерельна література, що сприяють формуванню повного уявлення про культурний феномен; візуалізацію. Карти та атласи. Проведення занять передбачає стандартно обладнані навчальні аудиторії та використання технічних засобів (ноутбук, проектор, мультимедійна дошка). Програмне забезпечення: доступ до мережі Інтернет, сайт електронного навчання УжНУ, корпоративна пошта. Програмне забезпечення – сайт електронного навчання УжНУ.

8. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Бойко О., Яневський Д. 30 років незалежності України: у 2-х томах. Том 1. До 18 серпня 1991 року. К.: Фоліо, 2021. 448 с.
2. Власов В. Історія України. К.: АСК, 2000. 288 с.
3. Грицак Я. Подолати минуле. Глобальна історія України. К.: Портал. 2022. 342 с.
4. Грицак Я. Нарис історії України. Формування модерної нації XIX-XX століття. К., 2019. 656 с.
5. Ковальов А. Як гартувалася державність. К.: Markovbook, 2020. 592 с.
6. Крालюк П. Історія України «без брому». Розвиток державності на українських землях. К.: Фоліо, 2020. 424 с.
7. Кульчицький С. Новітня Історія України (1953-1923). К.: Арії., 2024., 578 с.
8. Литовченко О., Литовченко Т. Книга Відлиги. 1954-1964. К.: Фоліо, 2019. 352 с.
9. Литовченко О., Литовченко Т. Книга Застою. 1965-1976. К.: Фоліо, 2019. 384 с.
10. Литовченко О., Литовченко Т. Книга Зневіри. 1946-1953. К.: Фоліо, 2019. 256 с.
11. Литовченко О., Литовченко Т. Книга Спустошення. 1939-1945. Від війни до війни. К.: Фоліо, 2018. 224 с.
12. Лібер Ю. Тотальні війни: творення модерної України у 1914–1954 роках. Х.: Віват, 2019. 528 с.
13. Новітня історія України (1945–2020 роки) : навч. посібник / К. Кондратюк, В. Качмар. Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2020. 212 с.
14. Новітня історія України. 1900-2000 : підруч. для студ. іст. спец. вищ. навч. закл. / [А.Г.Слюсаренко, В. І. Гусєв, В. П. Дрогжин та ін.]. Київ: Вища шк., 2000. 662 с.
15. Файзулін Я. Історія. UA. Постаті, факти, версії. К.: Комора. 2021. 544 с.

Допоміжна:

1. Білас І. Репресивно-каральна система в Україні 1917 – 1953. Суспільно-політичний та історичний аналіз : у двох книгах. Книга 2. Документи і матеріали. К.: Либідь. Військо України, 1994. 432 с.

2. Бондарук Л., Зек Б., Яцечко-Блаженко Т., Волинь 1939-1946 років. Окупована, але нескорена. К.: Фоліо, 2020. 576 с.
3. Боряк Г., Лобузіна К., Юркова О. Цифровий архів Голодомору в Україні 1932–1933 рр. як універсальний джерельний мережевий ресурс: документальний та візуальний сегменти проекту. *Український історичний журнал*. 2021. Вип. 2. С. 138-154.
4. Векленко О. Чорнобиль: етюди з натури. К.: Фабула, 2019. 144 с.
5. Велика війна 1914-1918 рр. і Україна. Історичні нариси. К.: Кліо, 2020. 784 с.
6. Військове будівництво в Україні у XX столітті: історичний нарис, події, портрети. К., 2001. 341 с.
7. Гудзь В., Ситник О. Віднянський С., Вегеш М. Августин Волошин і Карпатська Україна в історії українського державотворення. *Український історичний журнал*. 2021. Вип. 3. С. 212-219.
8. «Зародились ми великої години...» ОУН-УПА.. Укладач Кіпіані В. К.: Vivat., 2022. 317 с.
9. Масенко Л. Мова радянського тоталітаризму. К.: Кліо, 2017. 240 с.
10. Марочко В. Йосип Сталін - фельдмаршал Голодомору. К.: Markobook, 2020. 104 с.
11. Плохій С. Остання імперія. Занепад і крах Радянського Союзу. К.: Клуб сімейного дозвілля, 2019. 512 с.
12. Плохій С. Чорнобиль. Історія ядерної катастрофи. К.: Фоліо, 2019. 400 с.
13. Рух Опору в Україні 1960-1990. К.: Смолоскип, 2012.— 896 с.
14. Солдатенуо В.Ф. Концепції української революції та національної соборності у світлі практики 1917-1920 років: монографія. Київ, 2023. 608 с.
15. Турченко Ф. Микола Міхновський : уроки для нащадків. *Український історичний журнал*. 2023. Вип.4. С. 85-97.
16. Шамрай М.Г. Етапи державності України: Посібник. Черкаський державний університет ім. Богдана Хмельницького. Черкаси, 2003. 176 с.
17. Шпорлюк Р. Формування модерних націй: Україна – Росія – Польща. К., 2016. 552 с.
18. Щупак І. Я. Уроки Голокосту в українській історичній науці та освіті: від наративу до осмислення й постановки суспільного питання про покаяття (до 75-ї річниці трагедії Бабиного Яру). *Український історичний журнал*. 2016. № 4. С. 152 - 158.

Інформаційні ресурси в мережі Інтернет

1. Бульвінський А.Г. Витоки української державної ідеї // Історико-політичні студії. Збірник наукових праць / ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені В.Гетьмана» Інститут історії українського суспільства. 2013. №1. С.10—19. URL: https://www.academia.edu/22227826/Бульвінський_А_Г_Витоки_української_державної_ідеї_Історико_політичні_студії_Збірник_наукових_праць_ДВНЗ_Київський_національний_економічний_університет_імені_В_Гетьмана_Інститут_історії_українського_суспільства_2013_1_С_10_19?uc-g-sw=12490196
2. Верига В. Втрати ОУН в часі Другої Світової війни. Торонто, 1991. 206 с. URL: [://diasporiana.org.ua/istoriya/2332-veriga-v-vtrati-oun-v-chasi-drugoyi-svitovoyi-viyni/](http://diasporiana.org.ua/istoriya/2332-veriga-v-vtrati-oun-v-chasi-drugoyi-svitovoyi-viyni/)
3. Гай-Нижник П. Українська Держава: суспільно-політична модель і соціально-економічний лад в теорії та ідеології ОУН-б (1940–1990 рр.). К.: Крок, 2020. 432 с. URL: https://www.academia.edu/25114729/Гай_Нижник_П_Інститут_державних_повітових_комісарів_повітових_Національних_рад_та_жандармерії_у_ЗУНР_Становлення_і_розвиток_української_державності_Вип_7_К_ДП_Видавничий_дім_Персонал_2012_С_17_31?uc-g-sw=22227826
4. Єфіменко Г. Еволюція української радянської державності. // Відносини держави, суспільства і особи під час створення радянського ладу в Україні (1917–1938 рр.) / Ред.

- кол.: Смолій В. А., (гол. редкол.). К. Інститут історії України, 2013. С.298-489.URL: https://www.academia.edu/35245346/Єфіменко_Г_Еволюція_української_радянської_державності_Відносини_держави_суспільства_і_особи_під_час_створення_радянського_ладу_в_Україні_1917_1938_рр_Ред_кол_Смолій_В_А_гол_редкол_К_Інститут_історії_України_2013_С_298_489?uc-g-sw=22227826
5. Історія України: Хрестоматія / Упоряд. В. М. Литвин; Відп. ред. В. А. Смолій. НАН України. Інститут історії України. К.: Наукова думка, 2013. 1056 с. URL: <http://history.org.ua/LiberUA/978-966-00-1312-4/978-966-00-1312-4.pdf>
 6. Кондратюк К. Новітня історія України. 1914 - 1945 роки. Курс лекцій. URL: <https://clio.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2014/11/Novitnia-istoriia-Ukrainy.-Bazovyy-navchalnyy-posibnyk-z-kursu-Istoriia-Ukrainy-KHKH-KHKHI-st.-CHastyna-1.pdf>
 7. Навчальна програма для закладів загальної середньої освіти. Історія України. Всесвітня історія. 6 — 11 класи. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/programy-5-9-klas/2022/08/15/Navchalna.programa.2022.WH.HU.6-11.pdf>

Додаток __

**Результати перегляду
робочої програми навчальної дисципліни**

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)

Робоча програма перезатверджена на 20__ / 20__ н.р. без змін; зі змінами (Додаток __).
(потрібне підкреслити)

протокол № __ від «__» _____ 20__ р. Завідувач кафедри _____
(підпис) (Прізвище ініціали)